

CİLT 9, SAYI 1 -2, OCAK - ŞUBAT, 1981

**Türk
sanayicileri
ve
iş adamları
derneği**

görüŒ

GÖRÜŞ (AYLIK YAYIN) OCAK - ŞUBAT 1981

Türk Sanayicileri ve İş Adamları Derneği

Sahibi ve Sorumlu Neşriyat Müdürü :

**Türk Sanayicileri ve İş Adamları Derneği
Yönetim Kurulu Başkanı Ali Koçman**

Yazı İşleri Müdürü : Ertuğrul İhsan Özol

**Adres : Cumhuriyet Cad. Dörtler Ap. 18/1
Elmadag - İstanbul**

Telefon : 46 24 12

**Görüş'teki yazılar KAYNAK GÖSTERİLEREK
kısmen veya tamamen yayınlanabilir.**

Basıldığı Yer : Nurtan Matbaası - İstanbul

Tel. : 22 73 27 26 46 35

Bu Sayıda

Dernekten Haberler	4
İnşaat Sektöründeki Gerileme Ekonomiye Olumsuz Etkiliyor	7
1980 Yılı Sonunda On Yıllık Otomobil Üretimi 469 Bin'e Ulaştı	10
Emisyon, Banka Mevduatı ve Enflasyon Arasındaki İlişkiler	12
Belli Başlı OECD Ülkelerinde Enflasyon Nedenleri	15
ABD ve Türkiye'de Geçinme Endeksleri ...	17
Sanayideki İstihdam Gerilemesini Tarım Kısmen Telâfi Ediyor	20
Özel Yatırımlarda Gerileme Devamı Ediyor	24
Ortak Pazarda Bölgelerarası Gelir Dağılımı	26
Fransa'da Özel Sektörde, Üst Düzeyde Çalışanların Ücretleri	28
Erkekler Kadın Patronlardan Hoşlanmıyor	32

Dernek'ten Haberler

Genel Kurul Toplantısı

TÜSİAD Genel Kurul Toplantısı 23 Ocak 1981 tarihinde İstanbul'da Etap Marmara Otelinde yapıldı.

Toplantı Yönetim Kurulu Başkanı Ali Koçman'ın Ulu Önder Atatürk'ün anısı için üyeleri davet ettiği saygı duruşu ile başladı. Daha sonra Divan üyeleri seçilerek, Dr. Nejat F. Eczacıbaşı başkanlığında toplantı açıldı.

Toplantıda Çalışma Bakanı Prof. Dr. Turhan Esener, Ticaret Bakanı Kemal Cantürk, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Dr. Şahap Kocatopçu birer konuşma yaparak, Türk İş Adamlarından yatırımları artırmalarını ve iş barışının sağlanmasında yardımcı olmalarını istediler. Toplantıya Şeref Konuğu olarak davet edilen Yunanistan'ın Ankara Büyükelçisi Sayın George Papoulias Yunanistan'ın AET'ye katılımı konusunda özlü bir konuşma yaptı.

Yapılan seçimler sonucu Yönetim Kurulu şu şekilde teşekkül etti.

Ali KOÇMAN (Başkan), Rahmi M. KOÇ (Başkan Yardımcısı), Asım KOCABIYIK (Başkan Yardımcısı), Selman YAŞAR (Muhasip Üye), Orhan AKER, Ömer DİNÇKÖK, Şakir ECZACI BAŞI, Nurettin KOÇAK, Melih ÖZAKAT, Ertuğrul SOYSAL.

Derneğin diğer organları seçimler sonucunda şöyle teşekkül etmiştir.

YÜKSEK İSTİŞARE KONSEYİ

Vehbi KOÇ (Onursal Başkan), Nejat F. ECZACIBAŞI (Başkan), Şinasi ERTAN (Başkan Yardımcısı), Şahap KOCATOPÇU (Başkan Yardımcısı), Sakıp SABANCI (Başkan Yardımcısı), Osman BOYNER (Sekreter), Can KIRAC (Sekreter), Eli ACIMAN, Yılmaz ADIGÜZEL, Necati AKÇAĞLILAR, Öner AKGERMAN, Haydar AKIN, Rüştü AKIN, Hulki ALİSBAH, Cemal ATAY, Pekin BARAN, Hüseyin BAYRAKTAR, Feyyaz BERKER, Fuat BEZMEN, Dinç BİLGİN, İbrahim BODUR, Cem BOYNER, Fred BURLA, Mücahit BÜKTAŞ, Ali Rıza ÇARMIKLI, Özer ÇİLLER, Oğuz DAĞDELEN, Tefik ERCAN, İhsan EREZ, Bahri ERSÖZ, İ. Şevki FİGEN, Üzeyir GARİH, Muzaffer GAZİOĞLU, Necmettin GÖKÇE, Nihat GÖKYİĞİT, Erdoğan GÖNÜL, Şadi GÜCÜM, Burhan GÜNERGÜN, Kemal HARACCI, Kadir HASOĞLU, Mehmet HUNTÜRK, Kemal ILICAK, Orhan IŞIK, Jak KAMHI, Oğuz KARAHAN, Halil KAYA, İnan KIRAC, Halis KOMİLİ, Nuh KUŞÇULU, Halit NARİN, Ergün ÖZAKAT, Raşit ÖZSARUHAN, Ahmet ÖZKÖSEOĞLU, Erol SABANCI, Kamuran SERTEL, Dündar SOYER, Fuat SÜREN, Mehmet ŞUHUBİ, Fethi TANALAY, Sabri TANIK, Ziya TANSU, Şank TARA, Sabri ÜLKER, Ferdi VARDARMAN, Mustafa YALMAN, Memduh YAŞA, Selçuk YAŞAR, Mehmet YAZAR, Mazhar ZORLU.

YÖNETİM KURULU YEDEK ÜYELERİ

Osman BOYNER, Şarık TARA, Mehmet HUN-
TÜRK, Necmettin GÖKÇE, Kaya TURGUT.

YÜRÜTME KURULU

Ali KOÇMAN, Rahmi M. KOÇ, Asım KOCABI-
YIK, E. İhsan ÖZOL (Genel Sekreter).

HAYSİYET DİVANI

Hulki ALİSBAH, Raşit ÖZSARUHAN, Nihat
GÖKYİĞİT.

HAYSİYET DİVANI YEDEK ÜYELERİ

Kemal, HARAPÇI, Çetin TOKCAN, Hulusi ÇE-
TİNOĞLU.

DENETLEME KURULU

Ahmet BİN BİR, Demir KARAMANCI, Altan SA-
ĞANAK.

DENETLEME KURULU YEDEK ÜYELERİ

İnan KIRAÇ, Üzeyir GARİH, Ali MANSUR.

İnşaat Sektöründeki Gerileme Ekonomiyi Olumsuz Etkiliyor

İnşaat sektörü çok sayıda sanayi girdisi kullanan, diğer taraftan çok az ithal malı kullanan bir sektördür. İnşaat sektörünün 1980 yılının ilk dokuz ayına ait veriler inşaat ruhsatname-leri sayısında %24.2 oranında bir azalma, bu ruhsatların temsil ettiği yüzölçümünde ise % 15.2 oranında bir gerileme göstermektedir.

Yapı kullanma izinlerine göre gerileme izin sayıları % 4.6 oranında azalırken yüzölçümü % 3.9 oranında gerilemiştir.

İnşaat Ruhsatnameleri	Ocak - Eylül		Ocak/Eylül 1980/1979 Değişim (%)
	1980	1979	
Sayı	50.760	66.968	— 24.2
Yüz Ölçümü (Bin m ²)	20.905	24.748	— 15.2
Değer (Milyon TL.)	176.798	121.949	45.0
Birim			
Maliyeti (TL/m ²)	8.425	4.928	71.0
Yığılı			
Kullanma İzinleri			
Sayı	41.924	43.943	— 4.6
Yüz Ölçümü (Bin m ²)	12.155	12.645	— 3.9
Değer (Milyon TL.)	97.646	63.716	53.3
Birim			
Maliyeti (TL/m ²)	8.033	5.039	59.4

1979 yılında inşaat yüzölçümündeki artış inşaat ruhsatnamelerine göre % 5.7 yapı kullanma izin kağıtlarına göre % 4.7 olmuştur.

Ancak ayrıntılı bilgilerin değerlendirilmesi bu artışların daha çok küçük şehirlerden kaynaklandığını üç büyük şehrimizde inşaatla önemli gerilemelerin meydana geldiğini göstermektedir.

Toplam ruhsatnameleri yüzölçümü % 5.7 artış gösterirken İstanbul % 13.6, Ankara'da % 19.4 oranında azalma, İzmir'de, ise aynı dönemde % 11.7 oranında artış olmuştur.

Yapı kullanma izin kağıtların göre Türkiye toplamı 4.7 artış gösterirken iki büyük şehrimiz inşaat yüzölçümü bakımından gerilemiştir. Azalma oranı Ankara için % 9.1, İzmir için % 5.6 dır. İstanbul'da ise % 13.7 oranında artış gerçekleşmiştir.

Geleceğe ait plânların ifadesi olan inşaat ruhsatnamelerinin sayısında ve yüz ölçümünde gözlenen gerileme 1981 ve 1982 yıllarını olumsuz olarak etkileyecektir.

Bu eğilimi 1981 yılı inşaat mevsimi başlamadan olumlu duruma çevirmek yalnız inşaat sektörünü değil sanayinin çok sayıda alt sektörünü de resesyondan kurtarmaya yardımcı olacaktır.

Türkiye'de kentleşme politikasına yeni bir yön verilecekse, bunun esaslarını saptamanın tam zamanıdır.

1980 Yılı Sonunda On Yıllık Otomobil Üretimi 469 Bin'e Ulaştı

Türkiye'de otomobil üretimine başlanılan 1970 yılından bu yana geçen 10 yıllık dönem sonunda 469 bin binek otomobili üretilmiştir.

Aşağıda yıllık üretim rakamları verilmektedir. Ayrıca bedelsiz ithalat yoluyla Türkiye'ye gelen yabancı otomobil adet ve dolar olarak gösterilmiştir.

Yıllar	Üretim Adet	(Bedelsiz İthalat)	
		Adet	\$ (000)
1970	3.660	3.267	6.842
1971	13.187	3.383	6.834
1972	30.084	3.989	9.250
1973	46.856	6.458	17.236
1974	59.018	8.485	27.165
1975	67.291	12.965	45.944
1976	62.214	18.963	65.919
1977	58.322	8.601	32.250
1978	53.365	13.189	64.651
1979	43.808	14.718	—
1980	31.528	6.694	—

1980 yılında üretim rakamı oldukça düşüktür. 1979 yılında üretilen otomobil sayısından 12.280 adet daha düşüktür. 1980 yılında üretimde ilk sırayı 17.600 adet ile Renault almıştır. Daha sonra sırasıyla 13.300 adet ile Tofaş ve 623 adet ile Otosan gelmektedir.

1980 yılında üretimin 3.196 adedi yurt dışına ihraç edilmiştir.

Öte yandan bedelsiz ithalat yolu ile gelen otomobil sayısı da oldukça yüksektir. Gerek ihracatın düşük olması gerekse iç piyasaya bedelsiz yolla otomobil girmesi yolu, otomotiv sanayiini zorlamaktadır. Döviz olanaklarının sınırlı olduğu bir dönemde, döviz ödemelerinde öncelikleri yeniden saptama veya yurda dönen vatandaşlara döviz karşılığı yerli oto satışını teşvik etme gereği önem taşımaktadır.

Emisyon, Banka Mevduatı ve Enflasyon Arasındaki İlişkiler

Türkiye ekonomisi son on beş yılda artan oranlarda bir enflasyon süreci yaşamıştır. Enflasyon şiddetlendikçe emisyon artış oranı ile bankaların mevduatındaki artış oranı arasında ilginç değişiklikler olmuştur.

Enflasyon hızı nispeten düşük olduğu dönemlerde bankaların toplam mevduatı emisyonundan çok daha hızlı artmıştır. Enflasyonun ortalama yıllık artış oranının % 6 olduğu 1965-1968 döneminde emisyon yılda ortalama % 10.8 artarken bankaların mevduatı emisyonun iki katına eşit bir ortalama yıllık artış göstermiş % 21.5 olmuştur.

Enflasyonun hızlandığı ve ortalama olarak yılda % 12'ye yükseldiği 1969-1972 döneminde emisyon artış oranıyla bankaların mevduat artış oranı arasındaki fark azalmış, emisyon yılda % 19.1 artarken mevduat % 24.8 oranında artmıştır.

Enflasyonun yılda % 19'a yükseldiği 1973-1976 döneminde ise emisyon ve banka mevduat artışları arasında ilginç bir eşitlik sağlanmış bu

dönemde emisyon yılda % 26.8 artarken toplam banka mevduatı da % 26.8 oranında artmıştır.

Nihayet enflasyonun aşırı bir hıza yükseldiği yılda ortalama % 62 olduğu 1977-1980 döneminde ise daha önceki on iki yılda emisyon artış hızı ile banka mevduatı artış hızı arasında görülen ilişkinin tersine döndüğü görülmüştür.

Bu son dönemde emisyonun yılda ortalama % 51.5 oranında artmasına rağmen toplam banka mevduatı ancak % 42 oranında artış göstermiştir.

Daha önceki dönemlerde banka mevduatının emisyonundan daha hızlı artması sonucu 1965-1968 döneminde 2.3 katsayısına eşit olan mevduat/emisyon oranı, 1969-1972 döneminde 3'e ve 1973-1976 döneminde 3.5'e yükselmiş 1977-1980 döneminde ise ortalama 2.7 katsayısına inmiştir.

15 yıllık dört dönemi bir bütün olarak değerlendirecek bankaların toplam mevduat artış hızının büyük çapta emisyonun artış hızından etkilendiğini söyleyebiliriz. Nitekim 6 yıllık emisyon artış hızlarının ortalaması % 27, aynı dönemdeki toplam banka mevduatının ortalama artış hızı % 28.8 olmuştur.

1969-1980 dönemini incelediğimizde de durumda bir değişiklik görülmez, oranlar bu dönemde de birbirlerine çok yakındır. Emisyon yılda ortalama % 32.5 artarken, toplam banka mevduatı yılda % 31.2 oranında artmıştır.

**EMİSYON, BANKALAR TOPLAM MEVDUATI
VE ENFLASYON**
(Yılda Ortalama Artış %)

	Emisyon	Bankalarda Konsolide Mevduat	Enflasyon	Mevduat/ Emisyon Oranı
1965 - 1968	10.8	21.5	6.0	2.3
1969 - 1972	19.1	24.8	12.0	3.0
1973 - 1976	26.8	26.8	19.0	3.5
1977 - 1980	51.5	42.0	62.0	2.7
1965 - 1980	27.0	28.8	24.8	2.9

Belli Başlı OECD Ülkelerinde Enflasyon Nedenleri

	Gerçekleşme		Tahmin
	1980(*)	1978(*)	1982(*)
	%		1980(*)
			%
Genel fiyat artış hızı	8.9		8 3/4
Nedenleri			
a) Dış enflasyon	0.9		— 1/4
b) İç enflasyon	8		9
aa) İşçi maliyeti	4.9		5
Ücret artışı	5.7		5.5
verimlilik	— 0.8		— 0.5
azalışı			
bb) Kâr, v.s. artışı	3.1		4.

(*) İlgili yılın ilk üç ayları itibariyle

Kaynak : OECD

Araştırmaya alınan ülkeler ABD, Japonya, Batı Almanya, Fransa, İngiltere, İtalya ve Kanada'dır.

Tablodaki faktörler fiyat artışlarında milli gelire olan katkıları ölçüsünde değerlendirilmiştir. Ücretlerin milli gelirdeki hissesi % 60, kâr ve diğer unsurların hissesi % 40 oranlarında kabul edilmiştir.

Bu tablo enflasyonun 1982 yılına doğru hafifleyerek devam edeceğini, enflasyonun giderek ithal edilen bir enflasyondan ziyade iç faktörlerden ileri geleceğini, işçi ücretlerindeki artışın hemen hemen aynı kalacağını, buna karşılık kârların % 1 oranında artacağını göstermektedir.

Tamamen piyasa ekonomisine dönük bu ülkelerde kâr yüzdesinin % 1 artışına göz yumulmasının nedeni belli bir aşamadan sonra bu ülkelerde verimli yatırımlardaki artışların sadece vergi indirimi veya kâr artışı yolları ile sağlanabileceğinin açıkça anlaşılmasıdır.

ABD ve Türkiye'de Geçinme Endeksleri

Geçinme endekslerindeki harcama kalemlerinin toplam endeks içindeki payları «geçinmek için yapılan harcamalardaki fiyat artışlarının geçinme endeksinde görülen toplam artış içindeki oransal payları» nı ifade etmektedir.

Örneğin İstanbul Ticaret Odası tarafından hazırlanmakta olan İstanbul Ücretliler Geçinme Endeksi içindeki gıda maddeleri grubunda görülen fiyat artışları bu geçinme endeksindeki fiyat artışlarına % 53 oranında yansır. Bu oran, gıda maddelerinin toplam tüketim harcamaları içindeki payının yüksekliğini gösterir.

Bir kıyaslama yapabilmek için aşağıda ABD'de kullanılan geçinme endeksi ile İstanbul Ücretliler Geçinme Endeksi içinde çeşitli harcama gruplarının yüzde payları verilmektedir.

Toplam Geçinme Endeksi İçindeki % Pay

Harcama Grupları	ABD	Türkiye
Gıda	19.2	53.3
Mesken Giderleri	29.8	13.8
Isıtma - Aydınlatma	6.3	5.7
Giyim	5.5	11.0
Ev Eşyası - Ev Bakımı	8.1	5.1
Ulaştırma	17.8	3.7
Sağlık	5.0	4.1
Kültür - Eğlence	4.0	2.2
Diğer	4.3	1.1
Toplam	100.0	100.0

Kaynak : US News and World Report, 4 Şubat 1980 ve İstanbul Ticaret Odası

Görüldüğü gibi ABD'de gıda harcamaları toplam giderler içinde % 20 dolaylarında iken bu oran Türkiye'de % 50'nin de üzerindedir.

Diğer yandan kira ve tamirat gibi ev giderlerindeki artışlar geçinme endeksine ABD'de % 30 dolaylarında yansırken bu oran Türkiye'de yalnızca % 14 dolayındadır.

Dikkat çekici bir diğer fark da ulaştırma giderlerindedir. ABD'de ulaştırma harcamalarında örneğin benzin ve kalorifer yakıtı fiyatlarındaki

artışlar geçinme endekslerini % 18 oranında etkilerken, bu artışlar Türkiye'de geçinme endekslerine % 4 oranında yansımaktadır.

Burada son bir konuyu da belirtmekte yarar vardır. 1979 yılında ABD'de geçinme endeksleri % 13.3 oranında artış göstermiştir. Bu artış, II. Dünya Savaşı'ndan buyana görülen en yüksek fiyat artışı olduğu için ABD'de yer yerinden oynamıştır. Aynı yıl Türkiye'de Ticaret Bakanlığının İstanbul Geçinme Endeksindeki artış % 63.5, İstanbul Ticaret Odasının İstanbul Ücretliler Geçinme Endeksindeki artış ise % 76.3'tür.

Sanayideki İstihdam Gerilemesini Tarım Kısmen Telafi Ediyor

Son yıllarda ülkemizde toplam işgücü arzi yılda 322 bin kişilik artış göstermiştir. Yılda sağlanan ek istihdam ise 107 bindir. Bu suretle toplam işsizlere her yıl 215 bin eklenmektedir. Örneğin 1980 yılında işgücü arzi 475 bin artarken toplam istihdam 53 bin artış göstermiş ve toplam işsizlik 422 bin artmıştır.

(Bin kişi)

	İş Gücü Arzi	İstihdam	İşsizlik
1978	249	142	107
1979	241	125	116
1980	475	53	422
Toplam	965	320	645

Başka bir ifade ile piyasaya çıkan her üç Türk'ten birine iş bulunmakta, diğer ikisi işsizler ordusuna katılmaktadır. Durum özellikle 1980 yılında önemli boyutlara yükselmiştir.

Hem işgücü arzının yıllık artışı şiddetlenmiş (240 bin civarında seyrederken bir kat artarak 1980'de 475'e yükselmiş) hem de üç yıldanberi süregelen resesyon her yıl biraz daha artarak 1978'de ek istihdam olanağı, toplam çalışanların % 1'inden 1980'de % 0.4'üne inmiş bulunmaktadır.

Toplam işgücü arzındaki artış özellikle 1980 yılının son aylarında hızlanmıştır. Daha önceki yıllarda iş bulma ümidini kaybederek iş talep etmek için ortaya çıkmayan çok sayıda kişi iş talebinde bulunmuşlardır. İstihdamdaki değişimler kesimler itibariyle şöyledir :

İSTİHDAM ARTISLARI

	1978	1979	1980	(Bin kişi)	
				1980 I	1980 II
Tarım	5	5	30	20	10
Sanayi	40	28	50	13	37
Hizmetler	97	92	73	41	32
	142	125	53	48	5

Tablonun incelenmesinden şu noktalar ortaya çıkmaktadır :

Tarımda 1978 ve 1979 yıllarında 5 bin kişiye iş sağlanırken 1980 yılının ilk yarısında 20 bin, ikinci yarısında ise 10 bin olmak üzere toplam 30 bin kişiye iş sağlanmaya başlamıştır.

Tarım ve sanayi dışındaki hizmetlerde yeni istihdam olanaklarında bir daralma göze çarpmaktadır. 1978'de 97 bin, 1979'da 92 bin yeni iş sağlanmış olan bu sektörler 1980'de 73 bin'e

inmiştir. Azalma eğilimi 1980'nin ikinci yarısında daha da şiddetlenmiş : İlk yarıda 41 bin kişiye iş sağlanırken, ikinci yarıda 32 bin yeni iş yaratılmıştır.

Sanayide yeni iş olanakları 1978'de 40 binden 1979'da 28 bin'e indikten sonra 1980 yılının ilk yarısında negatife dönmüş 13 binlik bir azalma olmuş, 1980 yılının ikinci yarısında azalma 37 bin olmuştur. Bu suretle 1980 yılı boyunca toplam 53 bin yeni iş sağlanmış olmasına rağmen, yeni işler daha çok yılın ilk yarısında sağlanmış (48 bin) ikinci yarıda ise tarım dışında net 5 binlik bir istihdam azalması olmuştur. Sanayide 37 binlik bir azalmaya karşın hizmetlerde 32 binlik bir artış olmuştur.

İşsizlik bu gelişmelerin sonucunda 1977'de % 13'den 1980'de % 16'ya yükselmiş ve aşağıdaki nedenlerle yakın gelecekte yükselmeğe devam edecektir.

- Şehirleşme 1980 ile 1990 arasında % 5.5 gibi yüksek bir oranda artmaya devam edecek ve toplam işgücü arzını artıracaktır.
- Türkiye ekonomisi üç yıldan beri içinde bulunduğu resesyondan uygulanan istikrar politikası aracılığı ile yavaş bir şekilde kurtulacak ve sınırlı istihdam olanakları olacaktır.
- Gerek kamu kesimi, gerekse özel kesimde işgücünü daha etkin kullanmak ve emek verimliliğini artırmak gayretleri işsizlik oranlarını bir süre artıracaktır.

1980

İstihdam (Bin Kişi)	1980				
	Aralık	Haziran	1979	1978	1977
Toplam İşgücü Arzı	17.145	16.885	16.670	16.429	16.180
İşgücü Arzı (%)	37.86	37.75	37.88	38.09	38.41
Nüfus İşgücü Arzı 15-64 (%)	65.72	66.05	66.06	67.19	68.14
Toplam Yaş Grubu İstihdam	14.383	14.378	14.330	14.205	14.063
— Tarım	8.400	8.390	8.370	8.365	8.360
— Sanayi	1.875	1.912	1.925	1.897	1.857
Toplam İşsizler	2.762	2.507	2.340	2.225	2.117
İşsizlik Oranı (%)	16.11	14.85	14.06	13.55	13.10

Özel Yatırımlarda Gerileme Devam Ediyor

1980'de başlayan ve ekonomiyi sağlıklı bir ekonomik düzene getirmeyi amaçlayan tedbirler uzun sayılabilecek aralarla alındığı için yatırım yapmayı plânlayan müteşebbisler bir bekleme sürecine girdiler. Yatırım çeşitli hesapları gerektiren bir iştir. Yeni düzenin bütün ayrıntıları anlaşılmadan yeni yatırımlara başlamak rasyonel değildir. Nitekim 1980 böyle bir atmosfer içinde geçti ve özel sektör yatırımlarının toplam içindeki payı 1979'un da gerisinde kaldı.

SABİT SERMAYE YATIRIMLARI

(Cari Fiyatlarla)

Yıllar	Özel Sektör		Toplam
	Milyar TL.	%	Milyar TL.
1976	70.7	48.5	145.9
1977	92.—	46.1	199.7
1978	131.7	49.4	266.7
1979	177.3	42.7	414.9
1980 (Tah.)	300.—	41.5	722.9

TARIM VE KONUT DIŞI YATIRIMLAR

(Cari Fiyatlarla)

Yıllar	Özel Sektör		Toplam
	Milyar TL.	%	Milyar TL.
1976	37.3	51.8	72.0
1977	49.6	51.8	95.7
1978	74.1	55.4	133.8
1979	88.0	40.8	215.5
1980 (Tah.)	144.0	39.1	368.1

Sabit sermaye yatırımları içinde özel yatırımların payı 1979'da % 42.7'den 1980'de % 41.5'e düşmüştür.

Tarım ve konut dışı yatırımlardaki düşme de da da şiddetli olmuştur, 1979'da % 40.8 olan pay 1980'de % 39.1'e düşmüştür.

Özel sektör kuruluşları, müteşebbisler dünyadaki ve ülkemizdeki gelişmeleri ve gelecekteki eğilimleri süratle değerlendirip gerekli rota değişikliklerini vakit geçirmeden yapmaları gerekmektedir.

Ortak Pazar'da Bölgelerarası Gelir Dağılımı

(Avrupa Ortalaması)	100
Groninque (Hollanda)	282
Hamburg	228
Kopenhag	170
Anvers (Belçika)	159
Fransa	171
Bretagne (Fransa)	83
Limonsin (Fransa)	87
Calabre (Fransa)	35
Trakya (Yunanistan)	126

AET Ortalamasının altındaki yerler :

Hollanda

İtalya

İngiltere

Fransa'nın batısı, güney doğusu, masif santral

Almanya'da Lüneberg

Hollanda'da (La Fraise)

Lüksemburg

Belçika'da Hainaut

AET Ortalamasının % 50 Altındaki Yerler

İrlanda

İtalya'da Mezzogiorno

Fransa deniz aşırı topraklar (Martinique hariç)

1970 yılına göre gelir dağılımındaki adaletsizlik giderek artıyor. En fakir - en zengin gelir farkı 1970'de 2.88 kat iken 1977'de 4.3'e yükseldi.

Farkin ana nedeni işsizlikten ziyade verimlilik farkları olduğu ileri sürülüyor. Tarımla uğraşan nüfusun oluşturduğu bölgeler sürekli fakir haldeler. Tarımda çalışanların oranı

İtalya	% 26
Basilicate	% 32
Molise	% 40
Limonsin	% 25

Kenarda kalan bölgelerin az gelişmesine karşılık, orta bölgeler süratli gidiyorlar.

Stuttgart-Hamburg-Lille üçgeni ile Paris bölgesi Güney Doğu İngiltere, Batı Berlin yüksek gelişme içindeler.

Kaynak : Le Monde, 23.1.1981

AET, Situation économique et social des regions de la CEE.

Fransa'da Özel Sektörde, Üst Düzeyde Çalışanların Ücretleri :

Fransa'da yayınlanan Le Point dergisinin yaptığı bir anket ilginç sonuçlar ve yeni eğilimler ortaya koymuştur.

Hükümet, sendikalar nezdinde harekete geçerek 1981 yılında beyaz yakalıklar olarak adlandırabileceğimiz özel sektörün üst yöneticilerinin maaşlarındaki kollektif yükselmelere son verilmesi ve satın alma gücünün dondurulması yolunda girişimlerde bulunmuştur. Bir işletme müdürü bu gelişme konusundaki fikirlerini söylerken, hayat pahalılığı karşısında ücretlerin endekslenmesi sisteminin sona ermesidir demiştir. Dolayısıyla ücretlilerin bir hak olarak gördükleri garanti unsuru artık ortadan kalkmaktadır.

Ücretlerle ilgili teknik kuruluşlar bu yeni eğilimler karşısında çeşitli görüşler ortaya koymuşlardır. Örneğin, personel masrafları da ekonomik idare gibidir, ücretler dokunulmaz bir meblağ değildir, ücretlerde belki bir azalma olmayacaktır ama yeni bir dağılım muhakkak yapılacaktır.

Sonuç, hayat pahalılığındaki artışlar otomatik olarak ücretlere yansımayacaktır. Ücretlerdeki artışta, ulaşılan hedefler, elde edilen sonuçlar, diğer bir deyişle elde edilen performans gözönünde tutulacaktır. (Ulaşılan başarıya göre ücretleme...) Ancak bu şahsi ücret tespiti sisteminde objektif davranış önem kazanmaktadır. Önceden çeşitli kriterlerin tespiti yoluyla ve sistemi yavaş yavaş uygulamaya koyarak subjektif davranışları önleme yoluna gidilecektir.

1981 yılı için Fransa'da yapılan anket sonuçlarına göre yöneticilerin ve üst düzeydeki ücretlilerin gelirleri hakkında genel bir fikir edinilmiştir. Sözkonusu kişilerin ücretlendirilmesinde mesleki branşlar önem taşımaktadır.

Alınan ücretler 1981 yılının toplam brüt ücret tutarıdır. Bu brüt yıllık ücret toplamına primler, diğer ek ödemeler vs. de dahil edilmiştir. Aşağıda, bu anketten elde edilen sonuçlar tablo halinde gösterilmiştir. Fransa'daki yönetici ücretlerini değerlendirirken Fransa'da fert başına düşen milli gelir halen 8273 \$ = (1978) olduğunu hatırlamak lâzımdır.

YILLIK BRÜT ÜCRET TOPLAMI(*)

(Milyon TL.)

	Ortalamanın		Ortalamanın		En Yüksek Ödeme
	En Az Ödeme	Altında Ödeme	Üstünde Ödeme	En Yüksek Ödeme	
Genel İdare Bölümü (Genel müdür, yardımcıları, bölüm şefleri vs...)					
249 kişiden az çalıştıran	7.840	8.230	8.630	9.320	
250-999 kişi çalıştıran	8.630	9.130	9.620	10.220	
1000-4999 kişi çalıştıran	9.720	10.120	10.520	11.010	
5000'den fazla çalıştıran	10.610	11.010	11.510	12.100	
Ticaret Bölümü (Piyasa araştırması, marketing, satışlar, reklam vs...)					
249 kişiden az çalıştıran	5.100	5.440	5.700	6.110	
250-999 kişi çalıştıran	5.700	6.170	6.500	6.840	
1000-4999 kişi çalıştıran	6.980	7.050	7.310	7.650	
5000'den fazla çalıştıran	7.250	7.650	7.930	8.390	

Teknik Bölüm (Üretim izlenmesi, gelişmesi, tedarik, fabrika müdürleri, yatırım müdürleri vs...)					
249 kişiden az çalıştıran	5.200	5.350	5.560	5.990	5.990
250-999 kişi çalıştıran	6.200	6.420	6.770	7.130	7.130
1000-4999 kişi çalıştıran	7.130	7.270	7.490	7.770	7.770
5000'den fazla çalıştıran	7.630	7.770	7.990	8.340	8.340
Muhasebe ve Finansman Bölümü (İşletmenin finansman politikası, genel muhasebe rezervlerinin saklanması, bütçe, bilanço vs...)					
249 kişiden az çalıştıran	4.490	4.680	4.930	5.300	5.300
250-999 kişi çalıştıran	5.430	5.620	5.360	6.360	6.360
1000-4999 kişi çalıştıran	5.930	6.120	6.360	6.680	6.680
5000'den fazla çalıştıran	6.800	6.930	7.180	7.610	7.610

(*) 1 Fransız Frankı : 20.00 TL. olarak hesaplanmıştır.